

НАЗВА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Туристичні ресурси України

РОЗРОБНИК

Андрій Стойка

професор кафедри маркетингу та туризму, доктор наук з державного управління, професор
a.stoika@mu.edu.ua

НАЗВА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5

кількість кредитів ектс

136 / 34

годин аудиторної / самостійної
роботи

екзамен

форма контролю

СТАТУС ДИСЦИПЛІНИ

обов'язкова для студентів ОП «Туризм» (спеціальність 242 «Туризм і рекреація»)

ПРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук; знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ; аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території, отримання яких забезпечується навчальними дисциплінами «Організація туризму», «Маркетинг у туризмі», «Менеджмент у туризмі» «Економіка туризму», «Облік та аудит», «Правове регулювання туристичної діяльності».

}

АНОТАЦІЯ

Навчальна дисципліна розглядає Туроперейтинг як систему взаємодії суб'єктів туристичного ринку задля вивчення попиту, розробки, реалізації та організації споживання туристичного продукту. Актуальність дисципліни зумовлена євроінтеграційними процесами в Україні, що викликає необхідність формування у майбутніх фахівців з туризму сучасні компетентності з туроперейтингу з урахуванням європейського досвіду. Під час семінарських і практичних занять та самостійної роботи студенти працюватимуть в командах та навчатимуться використовувати інструментарій туроперейтингу, здійснювати дослідницьку та проектну роботу, працювати в команді та організовувати роботу колективу.

Дисципліна спрямована на досягнення програмних результатів ОП «Туризм»:

- ПР10 - розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно- управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна);
- ПР06 - застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів;

- ПР02 - знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук;

а також сприяє досягненню інших програмних результатів ОП, а саме:

- ПР01 - знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів;
- ПР08 - ідентифікувати туристичну документацію та вміти правильно нею користуватися;
- ПР09 - організовувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних

інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки;

- ПР21 - приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності;
- ПР23 - вміння організувати діяльність підрозділу, колективу, групи, розподіляти робочі завдання, здійснювати поточний моніторинг та корегування результатів індивідуальної та групової діяльності, здійснювати об'єктивне оцінювання досягнень працівників, формувати плани роботи, управлінські та комунікаційні структури.

МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ЗВ'ЯЗКИ

Навчальна дисципліна носить міждисциплінарний характер, синтезує знання з туризму та рекреації, готельно-ресторанної справи, менеджменту, маркетингу, фінансів, обліку і оподаткування та права.

МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

сформувати у студентів здатності організувати діяльність туроператора, взаємодіяти з партнерами – постачальниками туристичних послуг, розробляти туристичний продукт, фінансові моделі його впровадження та маркетингові стратегії його просування на основі знань і розуміння турпроекування, туроперейтингу та його інноваційних технологій.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1. Основи туроперейтингу та турпроекування

Результати навчання

PH01 - знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів;

PH02 - знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук;

PH06 - застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів.

Лекція-презентація (2 год.) Підприємство туристичної індустрії як об'єкт управління

Практичне заняття (2 год) Командна робота для виконання завдань з ситуативного моделювання

Лекція-презентація (4 год.) Туроперейтинг та агентська діяльність в туризмі

Практичне заняття (4 год) Дискусія, презентацій за індивідуальними темами та виступи з презентаціями

Лекція-презентація (2 год.) Туристичний продукт як предмет діяльності туроператора

Практичне заняття (2 год) Модульний контроль 1. Тести

Самостійна робота (20 год.) • Опрацювання питань, винесених на самостійне вивчення;

• Виконання 1-го індивідуального практичного завдання;

• Перший етап робота в команді над виконанням проекту з розробки програмного туристичного продукту на підставі дослідження запиту територіальної громади. З числа здобувачів освіти формуються групи по 5-7 осіб.

Ресурси

1.Туроперейтинг: підручник / за заг. ред. д.е.н.,проф. В.Я.Брича. Тернопіль: Екон. думка ТНЕУ, 2017. 440 с.
<http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/29697/1/Брич.pdf> с. 53-93

2.Tour operating business. Şükrü Yırcan, Gürel Çetin
<https://cdn.istanbul.edu.tr/file/JTA6CLJ8T5/CB29511244564A53BBF63AFDD2D4CAF2>

3. Goryushkina, N. Y., Shkurkin, D. V., Petrenko, A. S., Demin, S. Y., & Yarovaya, N. S. (2018). Marketing Management in the Sphere of Hotel and Tourist Services. International Review of Management and Marketing. URL:

<https://www.econjournals.com/index.php/irmm/article/view/2961>

4. Journal of Hospitality Marketing & Management. URL: <https://www.researchgate.net/journal/Journal-of-Hospitality-Marketing-Management-1936-8623>

5. Аналітичні та статистичні матеріали офіційного сайту Європейського Союзу. URL: <http://europa.eu>.

6.Офіційний сайт статистичної служби Європейського союзу. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat>.

7. Державна служба статистики України: веб-сайт. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua/>

8. World Tourism Organization. URL : <https://www.unwto.org/>

Неформальна освіта

Онлайн-курс «Туроперейтинг для керівників» від Національної туристичної організації України на освітній платформі - PROMETHEUS.ORG.UA <https://academy.nto.ua/touroperatingformanagers.html>

МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА ВИКЛАДАННЯ

демонстрація, творчий, дослідницький та проєктний методи, командна робота, технології ситуативного моделювання та опрацювання дискусійних питань, майстер-клас.

ВИДИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Аудиторна робота

- 17 лекцій (34 годин)
- 17 практичних занять (34 годин)
- 1 майстер-клас з розробки туристичного продукту (проводить залучений практик) (2 години)

Види навчальної діяльності студента

- присутність та прослуховування 17 лекцій, обговорення дискусійних питань (34 годин);
- обговорення презентацій/тем під час 7 практичних занять (12-13 годин);
- підготовка 1-2 презентацій за індивідуальними темами та виступи з презентаціями під час практичних занять (1-2 години);
- кейс стаді (2-4 години);
- командна робота для виконання завдань з ситуативного моделювання під час практичних занять (12 годин);
- публічний захист колективного проєкту під час практичних занять (2 години);
- виконання 3 письмових модульних контролів під час практичних занять (6 годин);
- участь у майстер-класі, обговорення дискусійних питань (2 години).

Самостійна робота студента

- опрацювання питань, винесених на самостійне вивчення, а також запропонованого інформаційного та навчально-методичного забезпечення при підготовці до 7 семінарських занять (обсяг 168 сторінок) (38 годин) (PH1-PH5);
- виконання 3-х індивідуальних практичних завдань (3x3=9 годин) (PH1-PH4);
- робота в команді, виконання проєкту з розробки програмного туристичного продукту на підставі дослідження запиту територіальної громади. З числа здобувачів освіти формуються групи по 5-7 осіб, кожна група отримує завдання розробити новий туристичний продукт, що буде максимально відповідати запиту певної групи місцевої територіальної громади. Наприклад: молодь 18-22 роки; фанати футбольного клубу; державні службовці та співробітники органів місцевого самоврядування; відвідувачі університету третього віку. Зустрічі з фокус-групами допоможуть виявити їх очікування та допоможуть проєктній команді розробити затребуваний туристичний продукт (33 години) (PH5)

ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Академічна доброчесність здобувачів є важливою умовою для опанування результатів навчання за навчальною дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролю.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;
- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Відповідно до Кодексу академічної доброчесності Маріупольського державного університету <http://surl.li/oswmt> (пункт 3.4) за порушення академічної доброчесності здобувачі вищої освіти можуть бути притягнені до наступної академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (поточний, підсумковий контроль, залік, іспит тощо);
- проведення додаткової перевірки всіх робіт авторства порушника;
- позбавлення наданих МДУ пільг з оплати навчання;
- оголошення догани із занесенням до особової справи порушника;
- відрядування з МДУ;
- інші, відповідно до вимог чинного законодавства та нормативних локальних актів МДУ.

2. Здобувач має право на оскарження процедури проведення та результатів контрольних заходів згідно Положення про організацію контролю та оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти в МДУ.

3. Участь в анкетуванні. Наприкінці навчального семестру здобувачам буде запропоновано заповнити анонімну анкету щодо якості викладання вивченої навчальної дисципліни. Заповнення анкети є важливою для вдосконалення освітнього процесу та системи внутрішнього забезпечення якості освіти МДУ та дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати думку здобувачів стосовно покращення змісту навчальних дисциплін.

4. Неформальна та інформальна освіта. Здобувач вищої освіти, який виявив бажання щодо визнання результатів, отриманих у неформальній освіті, звертається із відповідною заявою про визнання результатів, отриманих у неформальній освіті, в цілому для навчальної дисципліни /змістового модулю /практичних завдань з навчальної дисципліни/ завдань з практики тощо для здобувачів вищої освіти, до деканату факультету, на якому викладається навчальна дисципліна. Процедура зарахування здійснюється згідно Порядку визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті.

РЕГЛАМЕНТ ОЦІНЮВАННЯ

Шкала оцінювання з навчальної дисципліни: до 100 балів.

Лекції (17) -

Практичні заняття (17*3) 51

Самостійна робота 12

Модульний контроль (3*10) 27

Наука (публікації, конференції, участь в науково-дослідній темі кафедри) 10

Додаткові бали поточної успішності нараховуються за результати навчання, отримані у неформальній та/або інформальній освіті (сертифікатні курси, участь у тренінгах, воркшопах з організації туризму, створення туристичного продукту, туроперейтингу) – разом до 10 балів.

У разі, якщо загальна сума балів поточної успішності перевищує 50 балів під час розрахунку інтегральної успішності, враховується 50 балів.

Інтегральна оцінка визначається шляхом складання результатів поточного та підсумкового контролю та формується за шкалою оцінювання ЄКТС та національною шкалою оцінювання відповідно до Положення МДУ про організацію освітнього процесу (<http://surl.li/rhno>) (п. 5.1): «Система оцінювання успішності здобувачів вищої освіти (зарахування залікових кредитів) є стандартизованою та формалізованою (враховує особливості шкали оцінки МДУ (100-бальна), національної («незадовільно», «задовільно», «добре», «відмінно») та ЄКТС (A, B, C, D, E, FX, F)»:

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

90 – 100 A відмінно зараховано

82-89 B добре

74-81 C

64-73 D задовільно

60-63 E

35-59 FX незадовільно з можливістю повторного складання не зараховано з можливістю повторного складання

0-34 F незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Критерії оцінювання окремих видів навчальної діяльності сформовані відповідно до Положення про робочу програму навчальної дисципліни у МДУ (<http://surl.li/oswqu>):

Бали Критерії оцінювання підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти (залік)

20-25 Здобувач виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили.

15-20 Здобувач вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок.

10-15 Здобувач відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.

5-10 Здобувач володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального

матеріалу.

1-5 Здобувач володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.

0 - відсутність на заліку з поважної чи неповажної причини;

- відмова від відповіді на запитання.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Критерії оцінювання окремих видів навчальної діяльності сформовані відповідно до Положення про робочу програму навчальної дисципліни у МДУ (<http://surl.li/oswqu>):

Бали Критерії оцінювання підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти (залік)

20-25 Здобувач виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили.

15-20 Здобувач вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок.

10-15 Здобувач відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.

5-10 Здобувач володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

1-5 Здобувач володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.

0 - відсутність на заліку з поважної чи неповажної причини;

- відмова від відповіді на запитання.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

PH1. Організувати технологічні процеси роботи туристичного оператора, в тому числі адміністративно-управлінської, економічної, фінансової та маркетингової складових, на основі принципів і методів організації та технології обслуговування туристів;

PH2. Формувати туристичну подорож як комплексний туристичний продукт туроператора, що поєднує послуги закладів готельної, ресторанної сфери, культури та розваг, транспортних, страхових та інших організацій;

PH3. Планувати, формувати, просувати, продавати, забезпечувати організацію та контроль якості програмного туристичного продукту на основі теорії туризму та тенденцій розвитку українського та міжнародного туроперейтингу;

PH4. Формувати нормативно-правове забезпечення співпраці з постачальниками та діловими партнерами на основі принципів взаємодії з основними учасниками ринку туристичних послуг;

готувати туристичні документи для програмного туристичного продукту;

PH5. Проектувати програмний туристичний продукт на підставі дослідження потреб громади, використовуючи інформаційні та інноваційні технології в туроперейтингу.

ІНФОРМАЦІЙНЕ ТА НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Лінк на освітній

контентдисципліни:

<https://moodle.mu.edu.ua/enrol/index.php?id=9904>

Основна література

Туроперейтинг: підручник / за заг. ред. д.е.н., проф. В.Я.Брича. Тернопіль: Екон. думка THEU, 2017. 440 с.

<http://dSPACE.wunu.edu.ua/bitstream/316497/29697/1/Брич.pdf>

с. 53-93, 105-166, 219-244, 301-338, 339-350

Англомовні видання

Tour operating business. Şükrü Yarcın, Gürel Çetin

<https://cdn.istanbul.edu.tr/file/JTA6CLJ8T5/CB29511244564A53BBF63AFDD2D4...>

Business Tourism Industry 2022. <https://www.reportlinker.com/market-report/Tourism>

Інтернет джерела

Державне агентство розвитку туризму <https://www.tourism.gov.ua/>

Всеукраїнський Союз асоціацій, підприємств та організацій туристичної сфери

«УкрСоюзТур» <http://www.travel.com.ua>

ВДОСКОНАЛЕННЯ ЗМІСТУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

після вивчення навчальної дисципліни студенти проходять анонімне анкетування та беруть участь в обговоренні з метою визначення задоволення потреб студентів і доцільності внесення змін у зміст та методи викладання і навчання задля оновлення та удосконалення НД.

Силабус затверджено на засіданні кафедри ---
протокол № 34 від 14.03.2024